

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **M.**, zastúpeného JUDr. Š., proti žalovanému **Z.** zastúpenému JUDr. A., **o zaplatenie 285 373,83 EUR**, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 25 Cb 57/99-122 zo dňa 26. júna 2007, takto

r o z h o d o l :

Napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Súd prvého stupňa napadnutým rozsudkom zamietol žalobu o zaplatenie sumy 285 373,83 EUR z titulu náhrady škody. Žalobcovi uložil povinnosť nahradiť žalovanému trovy konania vo výške 183 770,10 Sk a 34 916,30 Sk.

V odôvodnení uviedol, že žalobca je zahraničnou právnickou osobou, právomoc súdov Slovenskej republiky je daná v zmysle § 37 zákona č. 97/1963 Zb. v znení neskorších predpisov. Podľa § 14 a § 15 uvedeného zákona sa pre daný právny vzťah použije slovenské právo.

Žalobca ako kupujúci a predávajúci označený ako A. uzatvorili zmluvu na predaj hliníka v množstve 620 ton o rýdzosti a cene tak, ako to uviedol žalobca v žalobe. Predávajúcim bol v skutočnosti Š. ako fyzická osoba. Termín dodania bol dohodnutý na 15. septembra 1995. Podľa bodu 4.2 tejto zmluvy pre uskutočnenie termínu plnenia je rozhodujúci deň obdržania vyhlásenia o skladovaní žiarskym závodom podľa bodu 4 tejto zmluvy. Podľa bodu 11 zmluva zo strany kupujúceho sa stane účinnou „až po podpise kupujúcim signalizovaného skladištného vyhlásenia, ktorá ako pripojená príloha je

neodpustiteľnou časťou tejto zmluvy“. Dňa 18. septembra 1995 žalovaný potvrdil, že v sklade skladuje hliník vo forme ingotov, ktorý je vlastníctvom firmy A., v množstve 200 000 kg – Al 99,5% a 200 000 kg – 99,7%. Ďalej žalovaný neodvolateľne potvrdil, že uvedený tovar okamžite uvoľní v zmysle zákazky žalobcu, akonáhle žalobca ako kupujúci predloží oficiálne potvrdenie banky, ktorá preukáže prevod protihodnoty tovaru na číslo účtu firmy A.. Toto vyhlásenie bolo adresované žalobcovi. Podľa tvrdenia žalobcu mu predávajúci dodal v dňoch 13. októbra, 18. októbra a 26. októbra 1995 tovar v celkovom množstve 153 290 kg a v celkovej hodnote 345 857,30 DEM. Hodnota zaplateného, ale nedodaného tovaru predstavuje sumu 558 142,70 DEM.

Súd ďalej zistil, že medzi žalovaným ako predávajúcim a A., Želiezovce, ako kupujúcim bola uzavretá kúpna zmluva na dodávku hliníka v množstve 620 ton dňa 19. septembra 1995. podľa bodu 7 tejto zmluvy predávajúci mal dodať 200 ton hliníka do 15. októbra 1995 a zvyšok do konca októbra 1995.

Súd prvého stupňa ďalej vypočul svedkov Ing. M. a Š.. Zistil, že podľa uznesenia Okresného úradu vyšetrovania Policajného zboru Levice č. OU – 173/02/LV – 97 z 30. júna 1997 bola odložená vec z podozrenia trestného činu sprenevery podľa § 159 Trestného poriadku, ktorého sa mal dopustiť Š. tým, že uzavrel zmluvu so žalobcom a časť kúpnej ceny vo výške 300 000,-- DEM nepoužil na nákup hliníka, ale ich mal požičať svojmu známemu v Maďarskej republike.

Žalobca si uplatňuje škodu, ktorá mu vznikla tým, že firma A. mu nedodala také množstvo hliníka, aké mal v zmluve dohodnuté a aké jej ako predávajúcemu zaplatil. Právo na náhradu škody si uplatňuje podľa rôznych ustanovení Obchodného zákonníka a Občianskeho zákonníka. Je nesporné, že kúpna zmluva bola uzavretá medzi žalobcom a treťou osobou a nie medzi žalobcom a žalovaným. Predpokladom zodpovednosti za škodu podľa ustanovenia § 373 Obchodného zákonníka je porušenie povinnosti zo záväzku. Medzi žalobcom a žalovaným nevznikol žiaden záväzkový vzťah, preto žalovaný nemohol porušiť povinnosť zo záväzku. Žalobca sa preto neoprávnene odvoláva aj na § 377 Obchodného zákonníka. Aj keď ustanovenia o zodpovednosti za škodu uvedené v § 373 a nasl. je možné aplikovať aj škodu, spôsobenú porušením povinností ustanovených Obchodným zákonníkom,

žalobca nepreukázal a súd nezistil porušenie povinnosti, ktorá je uložená Obchodným zákonníkom, v dôsledku porušenia ktorej by žalobcovi vznikla škoda.

Žalobca si ďalej uplatňuje právo na náhradu škody podľa § 268 Obchodného zákonníka, ktorý upravuje zodpovednosť za škodu spôsobenú v dôsledku neplatnosti právneho úkonu. Vyhlásenie o skladovaní nie je ani skladiskovým záložným listom na základe zákona č. 144/1998 Z.z. o skladiskovom záložnom liste, tovarovom záložnom liste a o doplnení niektorých ďalších zákonov v znení neskorších predpisov vzhľadom na to, že podľa § 3 uvedeného zákona je možné skladiskový záložný list a tovarový záložný list vydať len na tovar, ktorý je tam výslovne taxatívne vymenovaný, pričom hliník tam uvedený nie je. Tieto skutočnosti konštatoval aj Najvyšší súd Slovenskej republiky vo svojom rozhodnutí 2 Obo 269/2006 zo dňa 4. apríla 2007. Súd nezistil ani dôvody neplatnosti prehlásenia o skladovaní uvedené v § 37 až § 40 Občianskeho zákonníka. Neprichádza preto do úvahy ani zodpovednosť za škodu podľa § 268 Obchodného zákonníka.

Škoda, ktorá žalobcovi vznikla zaplatením a nedodaním hliníka, nie je v príčinnej súvislosti s konaním alebo opomenutím konania žalovaného. Žalovaný totiž nebol povinný plniť sporný hliník žalobcovi. Žalovaný neporušil vystavením vyhlásenia o skladovaní hliníka pre firmu A., ani ustanovenia § 415 Občianskeho zákonníka. Týmto konaním – vystavením vyhlásenia o skladovaní nevznikla žalobcovi škoda. Vzniknutá škoda nie je v príčinnej súvislosti s vystavením uvedeného vyhlásenia.

Súd nevyhovел návrhu žalobcu, pokiaľ ide o spôsob a rozsah vykonania dokazovania. Súd nepristúpil k vypočutiu Ing. M., pretože tento bol vypočutý 27. apríla 1998 v konaní 25 Cb 25/96. Súd vychádzal z výpovede, uvedenej v tejto zápisnici, pričom na pojednávaní konštatoval, že vzhľadom na odstup času nepovažoval za účelné vypočuť Ing. M. opakovane k tým istým skutočnostiam. Rovnako súd nepristúpil k vypočutiu Š. a vychádzal z jeho výpovede v tom istom konaní a vzhľadom na odstup času nevypočuť ani E., ktorá bola pri vystavení potvrdenia o skladovaní v roku 1995. Z vykonaného dokazovania mal súd preukázané všetky skutočnosti, potrebné pre rozhodnutie sporu a na základe takto zisteného skutkového stavu žalobu ako podanú bez právneho dôvodu zamietol.

O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti rozsudku podal žalobca odvolanie.

Namietal, že súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností a na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam. Napadnuté rozhodnutie tiež vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Za závažné považuje konštatovanie súdu, že neplatnosť sporného prehlásenia žalobca nepreukázal. Opakovane prehlasuje, že samotné skladové vyhlásenie žalobca nikdy nepovažoval za zmluvu o skladovaní, považoval ju však za jej dôsledok, potvrdenie a dôkaz jej existencie, teda toho, že takáto zmluva bola medzi žalovaným a Š. zrejme uzavretá. Aký mal byť presný obsah tejto zmluvy, žalobca v tom čase nevedel, ani nemohol vedieť, keďže k platnému uzavretiu zmluvy o skladovaní podľa § 527 a nasl. Obchodného zákonníka sa nevyžadovala písomná forma. Práve preto bolo skladové vyhlásenie z 18. septembra 1995 rozhodujúcim a dostatočným dôkazom toho, že takáto zmluva medzi žalovaným a Š. existuje. Žalobca preto zákonite očakával, že súd sa bude v prvom rade zaoberať aj bez návrhu ako predbežnou otázkou, otázkou platnosti tohto právneho úkonu po tom, čo účastníci konania súhlasne, ale aj celý rad listinných dôkazov a napokon aj svedecké výpovede preukázali, že obsah predmetného skladového vyhlásenia je od počiatku nepravdivý, predstierajúci neexistujúci stav a skutočnosť, a teda jednoznačne zavádzajúci a spôsobilý vyvolať v jeho adresátovi omyl. Uvedený právny úkon je aj v zjavnom rozpore s dobrými mravmi, v dôsledku čoho je právnym úkonom postihnutým absolútnou neplatnosťou.

V súvislosti so skutkovým, ako aj právnym posúdením sporu je ďalším pochybením súdu, že právny úkon – skladové vyhlásenie, hodnotí izolovane bez hodnotenia jeho súvislostí s kúpnu zmluvou č. 33/5-027 z 12. septembra 1995, uzavretou medzi predávajúcim označeným ako Š. – AKUH – Stavebnomontážny podnik a žalobcom. Žalovaný veľmi aktívne vystupoval nielen vo fáze uzatvárania zmluvy, ale aj vo fáze jej realizácie, keď žalobcovi zasielal platobné dispozície. Súd prvého stupňa sa chybné domnieva, že škoda vznikla výlučne pričinením Š. v dôsledku nedodania zaplateného tovaru jeho údajným predávajúcim. Škoda totiž vznikla žalobcovi predovšetkým tým, že vystavením nepravdivého skladištného vyhlásenia padla jediná záruka a istota, ktorú žalobca mal, že

po uhradení dohodnutej kúpnej ceny sa k tovaru dostane, a to bez ohľadu na neskoršie správanie Š..

Žalobca preto tvrdí, že škoda jednoznačne vznikla spoločným a nerozdielnym konaním Š. a žalovaného. Tento fakt a nedosiahnuteľnosť Š. boli jedným z dôvodov, pre ktorý žalobca podal žalobu práve voči žalovanému. Ďalej namieta nedostatočné hodnotenie výpovedí svedkov.

Navrhuje, aby odvolací súd napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu žalobcu súhlasí so záverom súdu prvého stupňa, že nie je daná príčinná súvislosť medzi právnym úkonom – skladovým vyhlásením zo dňa 18. septembra 1995 a škodou, ktorá vznikla žalobcovi podľa jeho tvrdení. Aj napriek viacerým teóriám, ktoré vo svojom odvolaní uvádza žalobca, aj naďalej zostáva skutočnosťou, že medzi žalobcom a žalovaným neexistuje žiadny právny úkon, ktorý by medzi nimi založil právny vzťah. Je zrejmé, že právo na dodanie predmetného hliníka vzniklo žalobcovi z kúpnej zmluvy voči Š. a nie voči žalovanému.

Žalobca mal vedomosť že kupuje hliník od Š. za nízku cenu, ako aj o tom, že kupuje hliník od fyzickej osoby, ktorej majetkové pomery nemajú predpoklad garancie uspokojenia nárokov žalobcu v prípade ich neplnenia. Voči predávajúcemu si žalobca právo neuplatnil, keďže táto osoba je nesolventná a nachádza sa vo výkone trestu. Je nesporné, že žalovaný sa o existencii kúpnej zmluvy medzi Š. a žalobcom dozvedel až v súvislosti so súdnym sporom č. k. 25 Cb 25/1996 o vydanie veci. Pokiaľ ide o skladové vyhlásenie, tento právny úkon považuje žalovaný za platný, aj keď nemajúci náležitosti zmluvy o skladovaní, resp. skladištného listu.

Navrhuje, aby odvolací súd napadnutý rozsudok potvrdil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky po prejednaní veci podľa § 212 ods. 1 a § 214 ods. 1 O.s.p. zistil, že odvolanie žalobcu je dôvodné.

Predmetom sporu je náhrada škody, ktorá vznikla žalobcovi nedodaním tovaru v hodnote, predstavujúcej vymáhanú sumu 285 373,83 EUR.

Žalobca ako kupujúci uzavrel dňa 12. septembra 1995 s predávajúcim, označeným ako A. zmluvu, podľa ktorej mal predávajúci dodať kupujúcemu hliníkové ingoty v celkovom množstve 620 ton v termíne 15. september 1995. Podľa bodu 10 zmluvy účinnosť zmluva nadobudla až po podpise kupujúcim signalizovaného vyhlásenia o skladovaní, ktoré bolo považované za jej súčasť. Z dohodnutého množstva dodal predávajúci kupujúcemu celkovo 153 290 kg predmetného tovaru.

Žalobca si uplatnil právo na náhradu škody s poukazom na ustanovenie § 268 Obchodného zákonníka voči subjektu, ktorý nebol účastníkom právneho vzťahu, zakladajúceho právo žalobcu na dodávku tovaru.

Podľa § 268 Obchodného zákonníka, kto spôsobil neplatnosť právneho úkonu, je povinný nahradiť škodu osobe, ktorej bol právny úkon určený, ibaže táto osoba o neplatnosti právneho úkonu vedela. Pre náhradu škody platia obdobne ustanovenia o náhrade škody spôsobenej porušením zmluvnej povinnosti (§ 373 a nasl.).

Za právny úkon, ktorého neplatnosť spôsobil žalovaný s dôsledkom vzniku škody na strane žalobcu ako kupujúceho, považuje žalobca vyhlásenie o skladovaní zo dňa 18. septembra 1995, v ktorom žalovaný uviedol, že skladuje v jeho skladoch Primeraluminium vo forme ingotov, ktorý je vlastníctvom firmy A.. Registrované uskladnené množstvo obsahuje 200 000 kg Al 99,5% 200 000 kg Al 99,7%. Ďalej žalovaný vo vyhlásení potvrdil, že uvedený tovar uvoľní podľa objednávky žalobcu okamžite po tom, ako žalobca predloží príslušné doklady o poukázaní protihodnoty tovaru na účet firmy A.. Podľa žalobcu v súvislosti s týmto vyhlásením žalovaného bolo predávajúcemu poskytnuté peňažné plnenie za nedodaný tovar.

Súd prvého stupňa v napadnutom rozsudku správne konštatoval, že vyhlásenie o skladovaní nie je skladištným listom podľa § 528 Obchodného zákonníka a ani skladiskovým záložným listom podľa zákona č. 144/1998 Z.z. o skladiskovom záložnom liste, tovarovom záložnom liste a o doplnení niektorých ďalších zákonov v znení neskorších

predpisov. Vychádzal zo skutočnosti, že ide o nepomenovaný právny úkon, ktorého neplatnosť žalobca nepreukázal a dôvody neplatnosti súd nezistil. Nevykonaním však žiadne dokazovanie týkajúce sa žalobcovej námietky, podľa ktorej uvedené vyhlásenie žalovaného deklarovalo neexistujúci stav, bolo zavádzajúce a spôsobilé vyvolať omyl u jeho adresáta, ktorým bol žalobca. Bez vykonania dokazovania o skutočnostiach, ktoré by mohli viesť k objasneniu týchto okolností, je predčasný záver súdu prvého stupňa o platnosti uvedeného vyhlásenia ako právneho úkonu. Je tiež potrebné, aby sa súd prvého stupňa zaoberal charakterom vyhlásenia o skladovaní z hľadiska ustanovenia § 34 Občianskeho zákonníka. Až po zistení týchto skutočností bude možné posúdiť splnenie predpokladov pre vznik práva na náhradu škody na strane žalobcu.

Odvolačím súdom preto napadnutý rozsudok podľa § 221 ods. 1 písm. h/, ods. 3 O.s.p. zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

O náhrade trov konania rozhodne súd prvého stupňa v novom rozhodnutí o veci (§ 224 ods. 3 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave 25. septembra 2008

JUDr. Beata Miničová, v. r.
predsedníčka senátu